

	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА			
		Статус дисципліни <i>обов'язковий компонент (цикл фахової підготовки)</i>			
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки				
Спеціальність	051 Економіка				
Освітня програма	Економічна безпека				
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)				
Форма навчання	Денна				
Курс	I				
Семестр	II				
Обсяг дисципліни	Кредити	5,0	Години	150	
	Лекційні			36	
	Практичні/семінарські			32	
	Лабораторні			-	
	Самостійна робота			82	
Семестровий контроль	Екзамен				
Викладач	<i>Панченко Оксана Петрівна, кандидат економічних наук</i>				
Контактна інформація	<i>o.p.panchenko@cuspu.edu.ua</i>				
Кафедра	Менеджменту та підприємництва				
Факультет	Математики, природничих наук та технологій				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p><i>Предмет</i> вивчення навчальної дисципліни є процеси та методи вивчення теорії й практики господарювання, формування та використання виробничого потенціалу, взаємодії всіх видів ресурсів, організації й ефективності господарської та інших видів діяльності підприємства</p>				
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	<p><i>Мета</i> навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування у здобувачів освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.</p> <p>Основними <i>завданнями</i>, які мають бути вирішені під час викладання дисципліни, є вивчення:</p> <ul style="list-style-type: none"> підприємства як суб'єкту господарювання та основних напрямів його господарсько-фінансової діяльності; методологічних та методичних засад планування діяльності підприємства; формування програми виробництва продукції та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства; складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхів його ефективного використання; теоретичних засад формування й використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання, методичних підходів до їх аналізу та планування; теоретичних засад формування та використання майнових ресурсів (активів) підприємства, методичних підходів до їх 				

	<p>планування; теоретичних засад формування фінансових ресурсів (капіталу) підприємства, методичних підходів до їх планування; механізмів формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства; механізму розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства.</p>
Компетентності	<p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ФК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. ФК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин. ФК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси. ФК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.</p>
Програмні результати (Чому можна навчитися)	<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:</i></p> <p>ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин. ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники. ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.</p>
Зміст дисципліни	<p>Тема 1. Підприємство в сучасній системі господарювання Тема 2. Планування діяльності підприємства Тема 3. Трудові ресурси Тема 4. Капітал, виробничі фонди та нематеріальні ресурси Тема 5. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємства Тема 6. Організація виробництва та його обслуговування Тема 7. Продукція: сутність, різновиди та конкурентоспроможність Тема 8. Витрати підприємства Тема 9. Результативність діяльності підприємства Тема 10. Антикризова діяльність підприємства</p>
Критерії оцінювання роботи студентів	<p>Критеріями оцінки є: <i>усні відповіді:</i> Повнота розкриття питання; Логіка викладання, культура мови;</p>

Емоційність та переконаність;
 Використання основної та додаткової літератури;
 Аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;
виконання письмових завдань:
 Повнота розкриття питання;
 Правильність розв'язання задач;
 Цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
 Акуратність оформлення письмової роботи.
 Максимальний бал за виступ з питань практичного (семінарського) заняття – 5 бали.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Критерії оцінювання

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
2 бали	студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає навчальний матеріал під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, відсутні мислення та сформованість практичних навичок.
3 бали	студент в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, на недостатньому рівні володіє державною мовою;
4 бали	студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших

	проблем, вільно володіє державною мовою; але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або під час аналізу практичного завдання;
5 балів	студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення навчальних першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок, вільно володіє державною мовою;

Критерії поточного контролю у формі тестування

<i>Відношення кількості набраних балів до максимально можливої, %</i>	<i>90-100</i>	<i>70-89</i>	<i>60-69</i>	<i>Менше 60</i>
Оцінка	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно

Додаткові бали набираються здобувачем за участь у науково-дослідній роботі: підготовка публікацій і виступ на конференції – по 5 балів; опрацювання завдань із самоаналізу – по 2 бали (за кожну тему).

Підсумковий контроль.

Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими темами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Підсумковою формою контролю з навчальної дисципліни Економіка підприємства є екзамен.

ЕКЗАМЕН – це форма підсумкового контролю, який має на меті перевірити та оцінити отримані студентами знання, уміння і ступінь опанування ними практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програми навчальної дисципліни і проводиться в період екзаменаційної сесії. Оцінювання здійснюється у балах, за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Умови допуску до підсумкового контролю (екзамену). До підсумкового контрольного випробування допускаються студенти, які прослухали лекційний курс, виконали передбачені робочою програмою практичні завдання, виконали всі письмові завдання, опрацювали і усно склали контроль за самостійною роботою та успішно виконали контрольну роботу. У разі відсутності студента з поважних причин при написанні контрольної роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи.

Студенти допускаються до складання екзамену за умови накопичення 30-60 балів за результатами поточного контролю в балах за шкалою ЄКТС.

Екзаменаційна оцінка виставляється з урахуванням наступних критеріїв:

- 1) повнота та змістовність відповіді;
- 2) вміння відібрати суттєвий матеріал для розкриття питання;
- 3) логічність та послідовність в розкритті питання;
- 4) точність в описі фактів, викладу теорій та формулюванні понять;
- 5) вміння навести приклади, які ілюструють матеріал (особливо цінуються самостійно підібрані приклади);
- 6) вміння застосовувати визначені методи планування при розв'язанні практичних завдань;
- 7) вміння робити висновки;
- 8) вміння стилістично та граматично вірно оформлювати відповідь;
- 9) уміння вкластися у відведений час;
- 10) вміння відповідати на додаткові запитання викладача.

Максимальна кількість балів, яку отримує здобувач на екзамені – 40 балів ЄКТС.

Максимальна кількість балів за відповідь на теоретичне питання – 10 балів; розв'язання практичного завдання – 20 балів.

У випадку отримання здобувачем менше 60 балів (FX,F в кредитах ЄКТС) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перекладання екзамену для ліквідації академічної заборгованості.

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Макс	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Контрольна робота	ІНДЗ	Разом		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка».

Політика щодо пропусків занять: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, надзвичайна ситуація, що сталася не з вени студента) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням деканату.

Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив

заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.

Політика щодо виконання завдань пізніше встановленого терміну: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20%).

Перескладання навчального матеріалу Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 % (якщо заборгованість не була зумовлена поважними причинами); якщо заборгованість виникла з поважних причин (напр., хвороба студента) - зниження оцінки не проводиться. Ліквідація академічної заборгованості, яка утворилася під час екзаменаційної сесії відбувається із дозволу деканату.

Основні принципи проведення занять:

відкритість до нових та неординарних ідей, толерантності, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку;

усі завдання передбачені програмою мають бути виконані у встановлений термін;

різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням завдань дає можливість здобувачам освіти якнайширше розкрити навички інтелектуальної роботи в команді;

курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачами вищої освіти та викладачу спілкуватися один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, тримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання.

Інформаційне забезпечення

Основна

1. Господарський кодекс України: від 16 січня 2003 року № 436-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Tex>.
3. Кодекс законів про працю України: від 10 грудня 1971 року № 322-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
4. Цивільний Кодекс України: від 16 січня 2003 року № 435-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Закони України:
  - 5.1. Закон України «Про захист економічної конкуренції»: від 11 січня 2001 року № 2210-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.
  - 5.2. Закон України «Про інвестиційну діяльність»: від 18 вересня 1991 року № 1560-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
  - 5.3. Закон України «Про оплату праці»: від 24 березня 1995 року № 108/95- ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.
  - 5.4. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2012

№ 5007-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>.

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

7. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України від 26 січня 2001 року № 49/121 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>.

8. Наказ Міністерства статистики України: «Про затвердження Інструкції про облік роздрібного товарообороту і товарних запасів» від 28.12.1996 р. № 389.

9. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України: «Про затвердження Методичних рекомендацій з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності» від 22.05.2002 р. № 145.

10. Балджи М. Д. Економіка та організація торгівлі: Навч. посіб. / М. Д. Балджи, В. О. Однолько. К. : ФОП Гуляєва В. М., 2021. 344 с.

11. Болтянська Л. О. Економіка та організація торгівлі: курс лекцій / Л. О. Болтянська, Ю. О. Прус, М. А. Терещенко. Мелітополь: Люкс, 2021. 162 с.

12. Економіка підприємства / Л. Л. Лазебник, В. В. Гурочкіна, Л. В. Слюсарєва та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Лазебник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 426 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 166).

13. Економіка підприємства: Підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Л. Л. Ковальської та проф. І. В. Кривов'язюка. К. : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

14. Економіка підприємства: Навч. посіб. / О. І. Лисак, Л. О. Андрєєва, Л. О. Болтянська. Мелітополь : Люкс, 2020. 272 с.

15. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

16. Економіка та організація торговельних підприємств: практикум. Навч. посіб. [М. В. Семикіна, Л. Д. Запирченко, С. С. Матієнко та ін.] / за наук. ред. д.е.н., проф. М. В. Семикіної. Кропивницький : Видавець Лисенко В. Ф., 2020. 212 с.

17. Козирєва О. В. Статистика: Навч. посіб. / О. В. Козирєва, В. О. Федорова. Х. : Видавництво Іванченка І. С., 2021. 187 с.

Допоміжна

1. Влащенко Н. М. Інноваційні технології у ресторанному, готельному господарстві та туризмі : Навч. посіб. / Н. М. Влащенко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 373 с.

2. Дмитрієв І. А. Економіка і бізнес: Навч. посіб. / І. А. Дмитрієв, Я. С. Левченко, І. Ю. Шевченко. Х. : ФОП Бровін О.В., 2018. 316 с.

3. Дмитрієв І. А. Економіка підприємства: Навч. посіб. для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І. А. Дмитрієв, І. Ю. Шевченко. Х. : ФОП

Бровін О. В., 2018. 292 с.

4. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях: Навч. посіб. / В. І. Куцик, О. І. Кліпкова. Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2020. 316 с.

5. Економіка підприємства: Навч. посіб. / Уклад. : Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. К. : НаУКМА, 2018. 343 с.

6. Іванова Л. О. Маркетинг послуг: Навч. посіб. / Л. О. Іванова, Б. Б. Семак, О. М. Вовчанська. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2018. 508 с.

7. Інноваційні технології в готельному господарстві: основи теорії: Навч. посіб./ Т. В. Капліна, В. М. Столярчук, Л. П. Малюк, А. С. Капліна. Полтава : ПУЕТ, 2018. 357 с.

8. Інформаційні системи та технології: Навч. посіб. Х. : ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2020. 207 с.

9. Козирєва О. В. Статистика: Навч. посіб. / О. В. Козирєва, В. О. Федорова. Х. : Видавництво Іванченка І. С., 2021. 187 с.

10. Копитко М. І. Управління інноваціями: Навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях / М. І. Копитко. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 292 с.

11. Мармоза А. Т. Теорія статистики, 2-ге видання. Підручник / А. Т. Мармоза. К. : ЦУЛ, 2019.

12. Панченко В.А., Панченко О.П. Теоретичне обґрунтування побудови матричної організаційної структури управління підприємством в умовах впровадження інновацій. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. № 65, 2021. С. 97 – 103. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2021-65-13>

13. Панченко В.А., Панченко О.П. Методико-прикладні засади управління конкурентними позиціями підприємницького сектора України. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. Том 7. № 3. С. 69-74.

http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/ujae_2022_r03_a9.pdf.

14. Панченко В.А., Панченко О.П. Управління кадровим потенціалом торгового підприємства в умовах кризового стану. Вчені записки Університету «КРОК» №2 (54), 2019. С. 145 – 152. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-53-145-152>.

15. Підприємництво. Торгівля. Біржова діяльність: наук.-допом. бібліогр. покажч. / [упоряд. О. В. Олабоді, Т. П. Фесун] ; Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. К., 2021. 120 с.

16. Семенова К. Д. Бізнес-статистика: Підручник / К. Д. Семенова, К. І. Тарасова. К : ФОП Гуляєва В. М., 2018. 210 с.

17. Юрко І. В. Бізнес-планування в готельно-ресторанному господарстві: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення навчальної дисципліни студентами спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа, освітня програма «Готельно-ресторанна справа» ступеня бакалавра / І. В. Юрко, О. М. Михайленко. Полтава : ПУЕТ, 2019. 123 с.

Методичне забезпечення

1. Панченко О.П. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни Економіка підприємства – ЦДУ ім. В. Винниченка, 2023. – 38 с.

2. Панченко О.П. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни Економіка підприємства ЦДУ

ім. В. Винниченка, 2023. – 51 с.

Інформаційні ресурси

(перелік інформаційних ресурсів)

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mof.gov.ua/uk>
4. Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Рахункової палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rp.gov.ua/home/>

Матеріально-технічне забезпечення

Аудиторія теоретичного навчання, оснащена сучасним комп'ютерним обладнанням, з використанням офісного пакету Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint), навчальні стенди, проєктор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали.